

קטע מתוך הספר
שיר השירים - וידויו של משיח
מאת אריה נפתלי
כל הזכויות שמורות © 2011

חלק א': רקע היסטורי

שושלת דוד

(או: גילוי עריות, אוננות, עוד גילוי עריות, פריצות ועבודה זרה,
ניאוף, רצח... משיח!)

הסיפור שלנו מתחיל לא בתקופת המלכים הראשונים של ישראל אלא הרבה קודם לכן, בתקופה של אברהם, שנולד בשנה 1948 לבריאה, או 1812- לפי הלוח הגרגוריאני.¹ לוט, אחיין של אברהם ואיש עשיר, עובר לעיר החטאים סדום. כשאלהים מחליט להחריב את העיר הוא שולח שני מלאכים כדי להזהיר את לוט. לוט בורח עם אשתו ושתי בנותיו. למרות אזהרתם של המלאכים, אשתו של לוט מביטה אחורה כדי לראות את החורבן והופכת לנציב מלח. לוט ובנותיו ממשיכים הלאה ומשתכנים במערה בהרים. הבנות, משוכנעות שכל העולם חרב ושעתיד המין האנושי תלוי בהן, משקות את אביהן יין עד שכרון ושוכבות איתו (מכאן הביטוי "שיכור כלוט"). שתיהן מתעברות ויולדות בנים:

וַתֵּלֶד הַבְּכִיָּה בֶן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ מוֹאֵב, הוּא אָבִי-מוֹאָב עַד-
הַיּוֹם. וְהַצְּעִיָּה גַם-הוּא יָלְדָה בֶן, וַתִּקְרָא שְׁמוֹ בֶן-עַמִּי, הוּא אָבִי בְנֵי-
עַמּוֹן עַד-הַיּוֹם.²

זכרו את השמות האלה – לשניהם תפקידים חשובים בסיפור שלנו, כמו גם הקשר בין יין למין.

---

¹ במקום "לספירה" או "לפה" "ס" פשוט אשתמש בסימן פלוס או מינוס לפי הצורך. התאריכים מבוססים על מקורות כמו "סדר עולם רבה" שנכתב בתקופת התלמוד (300+ עד 500+ לערך). ישנם חילוקי דעות מסוימים בין המקורות השונים לגבי התאריכים המדויקים.
² בראשית י"ט ל"ז-ל"ח

עשרות שנים עוברות. בגיל 90 שרה אשתו של אברהם יולדת את יצחק. רבקה, אשתו של יצחק, יולדת את יעקב, הנקרא גם ישראל, וארבע נשותיו יולדות לו שנים-עשר בנים, האבות של שנים-עשר השבטים.

אחד הבנים, יהודה, מסתבך בעוד פרשה מינית. בנו ער מתחתן עם אשה בשם תמר. הוא לא רוצה שהיא תיכנס להריון (ותהפוך מכוערת בעיניו), לכן הוא שופך את זרעו מחוץ לנרתיק שלה. זה לא מוצא חן בעיני אלהים והוא הורג אותו. יהודה מורה לבן השני שלו אוֹנָן לייבם את תמר (להתחתן איתה כדי להמשיך את זרעו של אחיו). הוא גם שופך את זרעו כי הוא יודע שילדיו ייקראו על שם אחיו (מכאן המושג "אוננות"). אלהים הורג גם אותו. יהודה לא רוצה לסכן גם את בנו הקטן שֶׁלָהּ, לכן הוא אומר לתמר לחזור לבית אביה עד ששלה מוכן להתחתן. הרבה זמן עובר אבל יהודה לא שולח את שלה אליה. לבסוף תמר, שמגלה שיהודה יהיה בדרך מסוימת בזמן מסוים, יוצאת לפגוש אותו. הוא חושב שהיא זונה ומזמין את שירותיה. היא לא מעמידה אותו על טעותו. היא מתעברת מחמיה ויולדת תאומים, זרח ופרץ.⁴ נחזור לפרץ בהמשך.

³ "לוט ובנותיו" – סימון וויה (1590-1649)

⁴ בראשית ל"ח א'-ל'

בני ישראל יורדים למצרים, שם הופכים לעבדים. הם נמצאים בגלות במצרים 240 שנה, עד שנת 2448 / 1312- כשיוצאים ממצרים לאחר עשר המכות. משה מקבל את התורה בהר סיני אבל בני ישראל מפספסים את ההזדמנות להיכנס לארץ כנען, הארץ המובטחת, לאחר ששולחים לשם שנים-עשר מרגלים שמדווחים שיושבי הארץ בלתי-מנוצחים ושהארץ עצמה בלתי-מנוצחת, אולי אפילו לא רצויה. אלהים דן את הדור הזה לנדוד במדבר ארבעים שנה, שנה אחת לכל יום שהמרגלים היו בארץ. עד אז כל 623,550 הגברים המבוגרים צריכים למות, למעט שלושה: יהושע בן נון וכלב בן יפונה, שהיו בין המרגלים ודיווחו שאכן אפשר לכבוש את הארץ, ופנחס הכהן. הדין לא נגזר על הנשים כי הן תמכו ביהושע וכלב, וזאת גם הסיבה לכך שנשים אינן מצוות ללבוש ציצית, שמהוות אזהרה ותוכחה לגברים: "וְהָיָה לָכֶם לְצִיצֵת וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת-כָּל-מִצְוֹת יְהוָה וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא תִתְּרוּ אַחֲרַי לְבַבְכֶם וְאַחֲרַי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר-אֲתֶם זֵנִים אַחֲרֵיהֶם."⁶

תוך כדי נדודיהם במדבר בני ישראל רוכשים מוניטין של צבא מאיים שכובש אדמות בכל מקום שהוא הולך. לקראת תום הגלות במדבר הם מתקרבים לארץ מואב (זוכרים את מואב?) שמעבר לנהר הירדן מארץ כנען, איפה שמדינת ירדן נמצאת היום. בלק מלך מואב, שדואג לשלום עמו וארצו, שוכר את שרותיו של הנביא בלעם

⁵ "יהודה ותמר" אסכולה של רמברנדט, 1650 לערך

⁶ במדבר ט"ו ל"ט

ומבקש ממנו לקלל את הישראלים. קללותיו של בלעם הופכות לברכות כשיוצאות מפיו. אבל אז בלק עולה על רעיון יותר טוב: הוא שולח את בנות מואב לפתות את הגברים הישראלים. זה עובד יופי והם אפילו עובדים את בעל פעור, האליל של מואב, בפולחן של מין וצואה. אלהים מגיב במגפה שגובה את חייהם של 24,000 גברים ישראלים.⁷

מעט לאחר מכן משה נפטר ובני ישראל נכנסים לארץ כנען. בהתחלה הם נמשלים ע"י יהושע, יד-ימינו של משה, ואחר כך ע"י השופטים. עדיין אין מלך. במשך כ-400 שנה הם מנסים לגרש או לכבוש את שבעת העמים הגרים בכנען.

מתישהו בתקופה הזאת יש רעב בכנען, ואיש בשם אלימלך עוזב את ביתו בבית לחם ויחד עם אשתו ושני בניו עובר לארץ מואב, שם יש אוכל. אלימלך ושני הבנים מתים בארץ מואב. נעמי, אשתו של אלימלך, מחליטה לחזור לכנען, ורות, אחת מכלותיה המאולמנות, בוחרת לחזור יחד איתה. מכיוון שרות היא היורשת של אלימלך, מי שיתחתן איתה יירש את רכושו ואת נחלתו. לפי החוק הישראלי שאר הבשר הקרוב מחויב לייבם את האלמנה, אבל במקרה הזה הקרוב בוחר שלא לייבם אותה בטענה שלישראלים אסור להתחתן עם מואבים.

כאן נכנס בועז לתמונה. בועז הוא נינו של נינו של פרץ (זוכרים אותו?). הוא בן שבעים, שופט בישראל, בתול לפי האגדה, ושאר בשרו הקרוב של אלימלך אחרי האיש האלמוני שסירב להתחתן עם רות. לבקשת נעמי (במפגן של השלכת אישיות שפרויד היה חוגג עליה)⁸ רות הולכת לאיפה שבועז ישן ושוכבת לרגליו, כלומר, מציעה לו את הגוף שלה. בועז מתפעל מהגיסטה ומבטיח להתחתן איתה אם הוא יוכל. אחרי שהוא מוכיח לבית הדין שהאיסור על נשואין עם מואבים חל רק על גברים מואביים, בועז מתחתן עם רות. בועז מבלה את ליל הכלולות עם רות ומת מיד אחר כך. רות מתעברת מבוועז ויולדת בן שנקרא עובד. לעובד יש בן בשם ישי, ולישי יש שמונה בנים. לבן הקטן קוראים דוד.⁹

⁷ במדבר כ"ב א' - כ"ה ט'

⁸ רוב הפעלים שנעמי משתמשת בהם כשהיא מדריכה את רות הם כתיב בגוף ראשון וקרי בגוף שני: "ושמתי שמלותיך", "וירדתי הגורן", "ושכבתי"

⁹ מגילת רות

כפי שנתנבא בתורה, אחרי שבני ישראל מתישבים בארץ הם רוצים מלך עליהם כמו שאר הגויים, למרות האזהרות הנמרצות של הקב"ה.¹⁰ המלך הראשון הוא שאול, לוחם גבוה משבט בנימין שנמשח עם שמן אפרסמון (עליו נשמע עוד הרבה) ע"י שמואל הנביא. המלך שאול עובר על מצוותו של אלהים כשהוא חומל על אגג, המלך של העם האויב-בנפש של עם ישראל, עמלק. שמואל עצמו מטפל במצב:

”וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל: ‘בְּאַשֶׁר שָׁפְלָה נָשִׁים חָרַבְךָ כִּן-תִּשְׁכַּל מִנָּשִׁים אֲמָדִי,
וַיִּשְׁסַף שְׁמוּאֵל אֶת-אַגַּג לְפָנָי ה' בְּגִלְגָל.”¹¹

12

אלהים מחליט לקרוע משאול את המלוכה ולתת אותה ללא אחר מאשר רועה צאן צעיר מבית לחם בשם דוד, צאצא דור 11 ליהודה, שגם הוא נמשח ע"י שמואל, הפעם עם שמן המשחה שעשה משה. בלי קשר, שאול קורא לדוד כשרע לא מכיוון שהוא "יָדַע נֶגֶן וְגִבּוֹר חַיִל וְאִישׁ מִלְחָמָה וְנָבוֹן דָּבָר וְאִישׁ תֵּאֵר וְהוּא עָמוּ."¹³ בהתחלה המלך שאול אוהב את דוד מאד וממנה אותו נושא-כליו. אבל אז דוד הורג את גלית הענק, הגיבור של הפלישתים...

¹⁰ שמואל א ח' י"א-כ'

¹¹ שמואל א' ט"ו ל"ג

¹² "מות אגג" – פול גוסטב דורה (1832-1883)

¹³ שמואל א', ט"ז י"ח

”וַיְהִי בְּבֹאֲם, בְּשׁוּב דָּוִד מִהַכּוֹת אֶת-הַפְּלִשְׁתִּי, וַתִּצְאֶנָּה הַנְּשִׂים מִכָּל-
עָרֵי יִשְׂרָאֵל לְשִׁיר וְהַמְחֹלוֹת, לְקִרְאֹת שְׁאוּל הַמֶּלֶךְ בְּתַפִּים בְּשִׁמְחָה
וּבְשִׁלְשִׁים.¹⁴ וַתַּעֲנִינָה הַנְּשִׂים הַמְּשַׁחֲקוֹת, וַתֹּאמְרֶנּוּ: הֲכָה שְׁאוּל בְּאֶלְפּוֹ,
וְדָוִד בְּרַבְבֵּיתּוֹ. וַיַּחַר לְשְׁאוּל מְאֹד, וַיִּרַע בְּעֵינָיו הַדָּבָר הַזֶּה, וַיֹּאמֶר:
נָתַנּוּ לְדָוִד רַבָּבוֹת, וְלִי נָתַנּוּ הָאֲלָפִים; וְעוֹד לוֹ, אֵךְ הַמְּלוּכָה. וַיְהִי שְׁאוּל
עוֹנֵן אֶת-דָּוִד מִהַיּוֹם הַהוּא וְהָלָאָה.”¹⁵

שאוּל מנסה להרוג את דוד מספר פעמים אבל לא מצליח. אז הוא מנסה אסטרטגיה
חדשה: הוא נותן לו את בתו מיכל לאשה – תמורת מעין מוהר הפוך של מאה ערלות
של פלישתים – בניסיון להרוג שתי ציפורים במכה אחת. דוד מביא לו מאתיים.¹⁶
אפשר לדמיין מה היה כרוך בכך... במחשבה שניה אולי לא כדאי. על כל פנים,
היחסים ביניהם ממשיכים להידרדר, וכאשר דוד עושה כל מיני מעשי גבורה, שאול
מדדה מקרב לקרב, ולהרוג את דוד, יורש הממלכה העתידי, הופך אצלו לאובססיה.
בסוף שאול מתאבד על שדה הקרב בקרב נגד הפלישתים ודוד הופך למלך – אבל לא
לפני שהוא מתחתן עם עוד שתי נשים.

דוד המלך מייסד את עיר בירתו במקום שבו בוחר אלהים – בעיר התחתית של
ירושלים מתחת להר ציון – אבל מכיוון שיש לו כל כך הרבה דם על הידיים אלהים
לא נותן לו לבנות בית לשמו – את בית המקדש. דוד מביא את ארון הקודש
לירושלים, שם הוא שוכן באוהל עד שייבנה בית המקדש.

יום אחד דוד המלך רואה אשה מתרחצת מגג ביתו. הוא מברר מי היא. מסתבר
שקוראים לה בת-שבע והיא אשתו של אוריה, חייל ממוצא חתי שמשרת בצבאו של
דוד. כשהוא יודע שאוריה נמצא אי-שם בשדה הקרב, דוד שולח להביא את בת-שבע
לביתו. הוא שוכב איתה ואז שולח אותה חזרה הביתה. לאחר זמן-מה היא מודיעה
לדוד שהיא בהריון. דוד מנסה לכסת"ח – הוא קורא לאוריה, נותן לו רגילה, ורומז
לו שהגיע הזמן שהוא יבלה קצת זמן איכות עם אשתו. אבל אוריה מסרב להתענג כל
עוד...

¹⁴ כלי נגינה – יש אומרים כלי עם שלושה מיתרים, יש אומרים כלי הקשה (משולש)

¹⁵ שמואל א', י"ח ו-ט'

¹⁶ שמואל א' י"ח כ"ז

”הָאָרוֹן וַיִּשְׂרָאֵל וַיהוֹדָה יִשְׁבִּים בְּסִכּוֹת נֹאדָנִי יוֹאֵב וְעַבְדֵי אֲדָנִי עַל-פְּנֵי
הַשָּׂדֶה חֲנִים, וְאֲנִי אָבּוֹא אֶל-בֵּיתִי לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת וְלִשְׁכַּב עִם-אִשְׁתִּי?!”
חִזַּךְ וְחִי נִפְשָׁךְ אִם-אֶעֱשֶׂה אֶת-הַדְּבָר הַזֶּה!”¹⁷

למחרת דוד משכר את אוריה ומנסה לשלוח אותו לאשתו אבל הוא שוב מסרב.
לדוד נמאס והוא שולח את אוריה חזרה לשדה הקרב עם מכתב למפקדו יואב
המורה לו:

”הִבּוּ אֶת-אוּרִיָּה אֶל-מוֹל פְּנֵי הַמִּלְחָמָה הַחֲזָקָה וְשִׁבְתֶּם מֵאַחֲרָיו וְנָפְחָה
נִמְת.”¹⁸

דרך אגב, בהקשר הזה הגמרא מעירה בחכמה שנונה:

”איבר קטן יש באדם: מרעיבו – שבע; משביעו – רעב.”¹⁹

ברגע שתקופת האבל של אוריה ז”ל נגמרת דוד מתחתן עם בת-שבע והיא יולדת בן.
אבל כעונש על התנהגותו הרעה של דוד התינוק מת. בת-שבע שוב מתאבלת ודוד בא
אליה לנחם אותה – ושוב מכניס אותה להריון. היא יולדת עוד בן. קוראים לו
שְׁלֹמֹה – ”וה’ אֶהְבּוּ.”

ספר מלכים א' מתחיל כעשר שנים אחר כך כאשר דוד, עכשיו בן 70, שוכב במיטתו
ו”לא יחס לו.” עבדיו מחפשים נערה בתולה ויפה שתחמם אותו. הם מוצאים את
אבישג הושנמית. אדוניהו, בנו של דוד, בטוח שהמלך גוסס ובלי לבזבז זמן הוא
ממנה את עצמו ליורש המלכות. בת-שבע ויד-ימינו של דוד נתן הנביא שומעים על
ההתפתחות הזאת ומנצלים את מצבו המביך של דוד כדי להוציא ממנו הבטחה
שבנה של בת-שבע, שלמה, יימנה למלך. התחבולה הקטנה שלהם עובדת ושלמה
נלקח על פרדתו האישית של דוד אל מעין הגיחון, שם הוא נמשח למלך בגיל המופלג
שתיים-עשרה.²⁰

¹⁷ שמואל ב', י”א י”א

¹⁸ שמואל ב', י”א ט”ו

¹⁹ תלמוד בבלי סנהדרין ק”ז א'

²⁰ סדר עולם רבא פרק י”ד

21

דוד המלך נואם נאום אחרון לשלמה :

”וַיֹּאמֶר דָּוִד לְשֵׁלְמָה: בְּנִי, אֲנִי הָיָה עִם-לִבְבִי לְבָנוֹת בֵּית לְשֵׁם ה' אֱלֹהֵי. וַיְהִי עָלַי דְּבַר-ה' יֹאמֶר: 'דָּם לָרֵב שִׁפְכָתָ וּמִלְחָמוֹת גְּדֹלוֹת עָשִׂיתָ. לֹא-תִבְנֶה בַּיִת לְשָׁמַי כִּי דָמִים רַבִּים שִׁפְכָתָ אַרְצָה לְפָנָי. הִנֵּה-בֶן נֹלָד לָךְ, הוּא יְהִי אִישׁ מְנוּחָה, וְהִנִּיחוֹתִי לוֹ מִכָּל-אוֹיְבָיו מִסָּבִיב. כִּי שְׁלֹמֹה יְהִי שְׁמוֹ, וְשָׁלוֹם וְשִׁקְטָ אֶתְּךָ עַל-יִשְׂרָאֵל בְּיָמָיו. הוּא-יִבְנֶה בַּיִת לְשָׁמַי וְהוּא יְהִי-לִי לְבֶן וְאֲנִי-לוֹ לְאָב; וְהִכִּינוֹתִי כֶּסֶף מַלְכוּתוֹ עַל-יִשְׂרָאֵל עַד-עוֹלָם.”²²

דוד נפטר ומשאיר אחריו אגדה שאין כדוגמתה של לוחם דגול ונאמן, מלך אהוב, ומשורר ונגן שכתב את רוב התהילים – 150 שירים של ערגה, שבח וקשר אישי עם אלהים. אבל למרות כל מעלותיו ומעשיו הגדולים נבצר ממנו דבר אחד ע״י אלהים: לבנות את בית המקדש, מקום משכנו של אלהים על פני האדמה. את זה הוא הבטיח לבנו שלמה.

²¹ "משיחת שלמה" – קורנליס דה ווס (1584-1681)

²² ד״ה א׳ כ״ב ז׳-י׳

